

Η αχίλλειος πτέρνα της ελληνικής πολιτικής

Ενα απόσπασμα από το βιβλίο των Κώστα Ησυχου - Δημήτρη Καλτσώνη για την εξωτερική πολιτική της χώρας και τα ελληνοτουρκικά

Εμπέδωση

Παναγιώτα Μπίτσικα

● Εν συντομία

Προδημοσίευση από το βιβλίο «Πόλεμος ή ειρήνη, 6 σημεία για τα ελληνοτουρκικά και την εξωτερική πολιτική» που κυκλοφορεί άμεσα από τις Εκδόσεις Τόπος.

● Γιατί ενδιαφέρει

Φλέγοντα ερωτήματα για την ελληνική εξωτερική πολιτική από έναν πολιτικό και έναν επιστήμονα.

Το βιβλίο «Πόλεμος ή ειρήνη, 6 σημεία για τα ελληνοτουρκικά και την εξωτερική πολιτική», που κυκλοφορεί αυτές τις ημέρες, είναι καρπός της συνεργασίας του πρώην αναπλ. υπουργού Εθνικής Άμυνας Κώστα Ησυχου με τον καθηγητή Θεωρίας Κράτους και Δικαίου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Δημήτρη Καλτσώνη.

Τα ερωτήματα που προσπαθούν να απαντήσουν οι συγγραφείς διατυπώνοντας συγκεκριμένες προτάσεις είναι: σε ποιο διεθνές περιβάλλον βρίσκεται η Ελλάδα; Ποια είναι η Τουρκία σήμερα και τι πραγματικά επιδιώκει; Τι είναι η αιγιαλίτιδα ζώνη, η υφαλοκρηπίδα, η ΑΟΖ, οι «γκρίζες ζώνες»; Έχει δικιο η Ελλάδα; Μπορούν οι ΗΠΑ και η ΕΕ να βοηθήσουν τη χώρα μας; Ποια μπορεί να είναι η συμβολή των διεθνών οργανισμών και άλλων δι-

νάμεων όπως η Ρωσία ή η Κίνα; Ποια αμυντική πολιτική χρειάζεται η χώρα μας; Πώς πρέπει να χειριστεί τα ζητήματα της εξωτερικής πολιτικής; Τι πρέπει τελικά να γίνει;

Προδημοσίευση - Ακολουθεί απόσπασμα από το βιβλίο

«Οι ελληνικές κυβερνήσεις από το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και μετά ακολούθησαν όλες σε γενικές γραμμές την ίδια πολιτική έναντι της Τουρκίας και των άλλων γειτονικών κρατών. Διαφοροποιήσεις και αποχρώσεις βέβαια υπήρξαν ανάλογα με τη διεθνή και εσωτερική συγκυρία και ανάλογα με τις ιδεολογικο-πολιτικές θέσεις του εκάστοτε κυβερνήσαντος πολιτικού σχηματισμού. Αλλά οι θεμελιώδεις συντεταγμένες υπήρξαν σταθερές...»

Είναι πολύ χαρακτηριστική από αυτή την άποψη η στάση των κυβερνήσεων της δεκαετίας του 1950 και 1960 έναντι του κυπριακού. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής οριοθετούσε τις θέσεις της Ελλάδας και δικαιολογούσε την εγκατάλειψη του κυπριακού αγώνα δηλώνοντας στη Βουλή (15 Μαρτίου 1957): «Είμεθα υποχρεωμένοι διά λόγους γενικότερου εθνικού συμφέροντος να διατηρήσουμε τις συμμαχίες μας και οφείλομεν εντός αυτών να διεξάγωμεν τον αγώνα μας δια την Κύπρον». Σε παρόμοιο πνεύμα λίγα χρόνια αργότερα ο Γεώργιος Παπανδρέου διατύπωνε τη θέση ότι «η ξένη εξάρτηση είναι δυστυχώς δε-

«Τα σύνορα της Ελλάδας και της Κύπρου δεν αποδείχθηκαν σύνορα της ΕΕ, όπως υποστηρίζουν πολλοί, αφού οι παραβιάσεις της Τουρκίας είναι επανειλημμένες, καθημερινές και προκλητικές»

✉

Ενας πολιτικός, ο Κ. Ησυχος, και ένας επιστήμονας, ο Δ. Καλτσώνης, με το βιβλίο τους απαντούν σε πλήθος ερωτημάτων για τα καυτά ζητήματα της εξωτερικής πολιτικής

δομένη. Οφείλουμε όλοι να την συνθίσομε». Έντος αυτής της ρεαλιστικής επηνώσεως αγωνίζομαι να πείσω τους δυτικούς συμμάχους και κυρίως την Αμερική ότι το κοινό συμφέρον, το γενικό συμφέρον του ελεύθερου κόσμου, επιβάλλει μεταξύ μεγάλων και μικρών σχέσεις συνεργασίας και όχι υποτέλειας».

[...]

Η ελληνική εξωτερική πολιτική έχει βασιστεί σε σημαντικό βαθμό στην πεποίθηση ότι η Ελλάδα κρατά το κλειδί των ευρωτουρκικών σχέσεων. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, η προσέγγιση Τουρκίας - ΕΕ θα μπορούσε να χαλιναγωγήσει την τουρκική επιθετικότητα. Η θεωρία αυτή έχει παταγωδώς διαψευστεί ήδη από τη δεκαετία του 1990. Πρώτο, επειδή η Ελλάδα δεν είναι εκείνη που λαμβάνει τις αποφάσεις στην ΕΕ. Ο ρόλος της είναι απολύτως δευτερεύων, ειδικά μετά την οικονομική κρίση. Δεύτερο, επειδή η τουρκική άρχουσα τάξη είναι αρκετά ισχυρή ώστε να χαράσσει αυτοτελώς τους οικονομικούς και πολιτικούς της στόχους. Δεν είναι κυρίαρχη για αυτήν η προσέγγιση με την ΕΕ.

[...]

Στην Ελλάδα επικρατεί η λογική των κυβερνήσεων ότι όσο πιο πειθάνιοι είμαστε στους συμμάχους μας τόσο αυτοί θα μας στηρίζουν. Και αντίστροφα: όσο λιγότεροι οι σύμμαχοι μας σπρίζουν τόσο πιο πειθάνιοι πρέπει να γινόμαστε γιατί «δεν γίνεται αλλιώς». Στο πνεύμα αυτό παραχωρήθηκαν περαιτέρω διευκολύνσεις στις ΗΠΑ με το Πρωτόκολλο Τροποποίησης της Συμφωνίας για τις βάσεις, που ψηφίστηκε στις αρχές του 2020 και το οποίο εμπλούτισε τον κατάλογο των βάσεων και των ευκολιών που παρέχει η χώρα μας στις ΗΠΑ, τόσο εντός εγκαταστάσεων των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων όσο και εντός πολιτικών εγκαταστάσεων.

Αποτέλεσμα αυτής της αντίληψης και πρακτικής είναι ότι η Τουρκία ξεκινώντας από το 1973 έχει καταφέρει να αποτρέψει την Ελλάδα από την άσκηση των δικαιωμάτων της (12 ν.μ., υφαλοκρηπίδα, ΑΟΖ), προβάλλει ολοένα και περισσότερες διεκδικήσεις (γκρίζες ζώνες στα

νησιά), ενώ εξακολουθεί να διατηρεί υπό την κατοχή της το 40% της Κυπριακής Δημοκρατίας. Τα σύνορα της Ελλάδας και της Κύπρου δεν αποδείχθηκαν σύνορα της ΕΕ, όπως υποστηρίζουν πολλοί, αφού οι παραβιάσεις της Τουρκίας είναι επανειλημμένες, καθημερινές και προκλητικές».

10 σημεία για αποτελεσματική εξωτερική πολιτική

Συνυμπίπτει η μεθοδολογία που πρέπει να ακολουθηθεί για μια άλλη εξωτερική πολιτική οι δύο συγγραφείς επισημαίνουν:

«1. Είναι σημαντικό να ξεκαθαριστεί το βασικό ζήτημα της εξωτερικής πολιτικής: η υπεράσπιση της εθνικής κυριαρχίας και ανεξαρτησίας τόσο της Ελλάδας όσο και των άλλων χωρών καθώς και η ειρήνη στην ευρύτερη περιοχή, τίποτε άλλο.

2. Για να είναι αποτελεσματική η εξωτερική πολιτική οφείλει να υψώνεται με συνέπεια τη σημαία του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, δηλαδή την ειρηνική διευθέτηση των διαφορών, τη μη παρέμβαση στα εσωτερικά άλλων κρατών.

3. Η Ελλάδα δεν πρέπει να εμπλέκεται σε συγκρούσεις.

4. Η εξωτερική πολιτική οφείλει να παρατηρεί και να αναλύει με πρημία τα δεδομένα, να βρίσκει μια κατάλληλη στιγμή για να παρέμβει.

5. Όταν μια χώρα είναι αναγκασιμένη να εμπλακεί σε διένεξη, αυτό πρέπει να γίνεται με τη μέγιστη προπαρασκευή.

6. Είναι σημαντικό να έχει η Ελλάδα την πρωτοβουλία των κινήσεων και γι' αυτό να υπάρχει προετοιμασία σε οικονομικό, αμυντικό και διπλωματικό επίπεδο.

7. Πρέπει κανείς να υπολογίζει με ακρίβεια τις δυνάμεις του όσο και αυτές των αντιπάλων του.

8. Πρέπει κανείς να διαλέγει με προσοχή τους φίλους του.

9. Όταν κανείς λαμβάνει πρωτοβουλίες, πρέπει να είναι ουσιαστικές, όχι για τις εντυπώσεις, να «θέτουν τον δάκτυλο επί των τύπων των ήλων».

10. Δεν πρέπει κανείς να κλείνει καμιά πόρτα, χωρίς όμως να υποχωρεί από τις αρχές του».